

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما السلام

www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.ir

توسل

جعفر سبحانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

توسل

نویسنده:

آیت الله جعفر سبحانی

ناشر چاپی:

دفتر آیت الله العظمی جعفر سبحانی

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵ فهرست
۶ توسل
۶ مشخصات کتاب
۶ توسل
۸ درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

توسل

مشخصات کتاب

مؤلف: جعفر سبحانی

توسل

توسل به اولیاء الهی و وسیله قرار دادن آنها در پیشگاه الهی برای آمرزش گناهان و رسیدن به مطلوبات، امری است که در آیات و روایات ما آمده است و چون آنان را دارای وجودات مستقل از خداوند متعال نمی‌دانیم بلکه آنها را وابسته به خداوند متعال می‌دانیم و وسیله‌ای در پیشگاه او قرار می‌دهیم، توسل به آنها شرک نیست. در این مقاله این موضوع بررسی شده است. زندگی بشر بر اساس بهره‌گیری از وسائل و اسباب طبیعی استوار است که هر یک آثار ویژه خود را دارند. همه ما هنگام تشنگی آب می‌نوشیم، و هنگام گرسنگی غذا می‌خوریم چه، رفع نیاز توسط وسائل طبیعی، به شرط آنکه برای آنها «استقلال در تأثیر» قائل نشویم، عین توحید است. قرآن یادآور می‌شود که: ذوالقرنین در ساختن سد از مردم درخواست کمک کرد: (فأعینونی بقوة جعل و بینهم ردما) (کهف / ۹۵): با قدرت خویش مرا یاری کنید تا میان شما و آنان (یا جوج و مأجوج) سدی بر پا سازم. کسانی که شرک را به معنی «تعلق و توسل به غیر خدا» تفسیر می‌کنند، حرفشان تنها در صورتی صحیح است که ما برای ابزار و وسائط موجود، «اصالت و استقلال» قائل شویم، و گرنه چنانچه آنها را وسایلی بدانیم که، به مشیت و اذن الهی، ما را به نتیجه می‌رسانند از مسیر توحید خارج نشده‌ایم، و اصولاً زندگی بشر از روز نخست بر این اساس، یعنی استفاده از وسائل و وسائط موجود، استوار بوده و پیشرفت علم و صنعت نیز در همین راستا صورت گرفته و می‌گیرد. ظاهراً توسل به اسباب طبیعی مورد بحث نیست سخن درباره اسباب غیر طبیعی است که بشر جز از طریق وحی راهی به شناخت آنها ندارد. هر گاه در کتاب و سنت چیزی به عنوان وسیله معرفی شده باشد، تمسک به آن همان حکمی را دارد که در توسل به امور طبیعی جاری است. بنابراین، ما زمانی می‌توانیم با انگیزه دینی به اسباب غیر طبیعی تمسک جویم، که دو مطلب ملحوظ نظر قرار گیرد: ۱- از طریق کتاب و سنت، وسیله بودن آن چیز برای نیل به مقاصد دنیوی یا اخروی ثابت شود؛ ۲- برای اسباب و وسائل، هیچ‌گونه اصالت و استقلال قائل نشده و تأثیر آنها را منوط به اذن و مشیت الهی بدانیم. قرآن کریم، ما را به بهره‌گرفتن از وسائل معنوی دعوت کرده می‌فرماید: (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله و ابتغوا إلیه الوسیله و جاهدوا فی سبیله لعلکم تفلحون) (مائده / ۳۵): ای افراد با ایمان خود را از خشم و سخط الهی واپایید، و برای تقرب به او وسیله‌ای جستجو کنید، و در راه وی جهاد کنید، باشد که رستگار شوید. باید توجه نمود که وسیله به معنای تقرب نیست، بلکه چیزی است که مایه تقرب به خدا می‌گردد و یکی از طرق آن، جهاد در راه خداست که در آیه ذکر شده است و در عین حال می‌تواند، چیزهای دیگری نیز وسیله تقرب باشد. در اصل گذشته ثابت شد که توسل به اسباب طبیعی و غیر طبیعی (به شرط اینکه، رنگ استقلال در تأثیر به خود نگیرند) عین توحید است. شکی نیست که انجام واجبات و مستحبات، همچون نماز و روزه و زکات و جهاد و غیره در راه خدا، همگی وسایل معنوی‌یی هستند که انسان را به سر منزل مقصود، که همان تقرب به خداوند است می‌رسانند. انسان در پرتو این اعمال، حقیقت بندگی را می‌یابد و در نتیجه به خدا نزدیک می‌شود. ولی باید توجه نمود که وسایل غیر طبیعی، منحصر به انجام امور عبادی نیست. بلکه در کتاب و سنت یک رشته وسایل معرفی شده که توسل به آنها استجاب دعا را به دنبال دارد که ذیلاً برخی از آنها را یادآور می‌شویم: ۱. توسل به اسما و صفات حسنی الهی که در کتاب و سنت وارد شده است، چنانکه می‌فرماید: (ولله الأسماء الحسنی فادعوه بها) (اعراف / ۱۸۰) اسما حسنی مخصوص خداوند است، پس خداوند را به وسیله آنها بخوانید. در ادعیه اسلامی، توسل به اسما و صفات الهی فراوان وارد شده است. ۲. توسل به دعای صالحان که برترین

نوع آن توسل به ساحت پیامبران و اولیای خاص خداوند است تا برای انسان از درگاه الهی دعا کنند. قرآن مجید به کسانی که بر خویشتن ستم کرده‌اند (گنهکاران) فرمان می‌دهد سراغ پیامبر روند و در آنجا هم خود طلب مغفرت کنند، و هم پیامبر برای آنان طلب آمرزش کند. و نوید می‌بخشد که: در این موقع خدا را توبه پذیر و رحیم خواهند یافت، چنانکه می‌فرماید: (ولو أنهم إذ ظلموا أنفسهم جاؤوك فاستغفرو الله و استغفر لهم الرسول لوجدوا الله توابا رحیما) (نساء / ۶۴) در آیه دیگر، منافقان را نکوهش می‌کند که چرا هر گاه به آنان گفته شود سراغ پیامبر بروند تا درباره آنان از خداوند طلب آمرزش کند، سرپیچی می‌کنند؟! چنانکه می‌فرماید: (و إذا قیل لهم تعالوا یتستغفر لکم رسول الله لووا رؤوسهم و رأیتهم یصدون هم مستکبرون) (منافقون / ۵). از برخی از آیات بر می‌آید که در امتهای پیشین نیز چنین سیره‌ای جریان داشته است. فی المثل، به صریح قرآن، فرزندان یعقوب علیه السلام از پدر خواستند بابت گناهانشان از خدا برای آنان طلب آمرزش کند و یعقوب نیز درخواست آنان را پذیرفت و وعده استغفار داد: (یا ابانا استغفر لنا ذنوبنا إنا كنا خاطئین قال سوف أستغفر لکم ربی إنه هو الغفور الرحیم) (یوسف / ۹۷ و ۹۸). ممکن است گفته شود: توسل به دعای صالحان، در صورتی عین توحید (و یا لا اقل مؤثر) است که کسی که به او توسل می‌جویم در قید حیات باشد، ولی اکنون که انبیا و اولیا از جهان رخت بر بسته‌اند، چگونه توسل به آنان می‌تواند مفید و عین توحید باشد؟ در پاسخ به این سؤال یا ایراد، دو نکته را بایستی یادآور شویم: الف - حتی اگر فرض کنیم شرط توسل به نبی یا ولی حیات داشتن آنهاست، در این صورت توسل به انبیا و اولیای الهی پس از مرگ آنان، تنها کاری غیر مفید خواهد بود، نه مایه شرک؛ و این نکته‌ای است که غالباً از آن غفلت شده، و تصور می‌گردد که حیات و موت، مرز توحید و شرک است! در حالیکه بر فرض قبول چنین شرطی (حیات انبیا و اولیا در هنگام توسل دیگران به آنان)، زنده بودن شخص نبی و ولی، ملاک مفید و غیر مفید بودن توسل خواهد بود، نه مرز توحیدی بودن و شرک آمیز بودن عمل! ب - مؤثر و مفید بودن توسل دو شرط بیشتر ندارد: ۱ فردی که به وی توسل می‌جویند، دارای علم و شعور و قدرت باشد؛ ۲- میان توسل جویندگان و او ارتباط برقرار باشد و در توسل به انبیا و اولیایی که از جهان در گذشته‌اند، هر دو شرط فوق (درک و شعور و وجود ارتباط میان ما و آنان به دلایل روشن عقلی و نقلی، تحقق دارد. وجود حیات برزخی یکی از مسایل مسلم قرآنی و حدیثی است که دلایل آن را در اصل ۱۰۵ و ۱۰۶ یادآور شدیم. در جایی که به تصریح قرآن، شهدای راه حق حیات و زندگی دارند، مسلماً پیامبران و اولیای خاص الهی که بسیاری از ایشان خود نیز شهید شده‌اند از حیات برتر و بالاتری برخوردارند. بر وجود ارتباط میان ما و اولیای الهی دلایل بسیاری در دست است که برخی را ذیلاً- یادآور می‌شویم: ۱- همه مسلمانان در پایان نماز شخص پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و اله و سلم را خطاب قرار داده و می‌گویند: السلام علیک ایها النبی و رحمة الله و برکاته؛ آیا آنان براستی کار «لغوی» انجام می‌دهند و پیامبر این همه سلام را نمی‌شنود و پاسخی نمی‌دهد؟! ۲. پیامبر گرامی در جنگ بدر دستور داد اجساد مشرکان را در چاهی ریختند. سپس خود با همه آنان سخن گفت. یکی از یاران رسول خدا عرض کرد: آیا با مردگان سخن می‌گویید؟ پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم فرمود: شماها از آنان شنواتر نیستید. ۳. رسول گرامی صلی الله علیه و اله و سلم کرارا به قبرستان بقیع می‌رفت و به ارواح خفتگان در قبرستان چنین خطاب می‌کرد: السلام علی أهل الدیار من المؤمنین و المؤمنات. و بر اساس روایتی دیگر می‌فرمود: السلام علیکم دار قوم مؤمنین... ۴. بخاری در صحیح خود آورده است: روزی که پیامبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم در گذشت، ابوبکر وارد خانه عایشه شد. سپس به سوی جنازه پیامبر رفته، جامه از صورت پیامبر بر گرفت و او را بوسید و گریست و گفت: بأبی أنت یا نبی الله لا یجمع الله علیک مؤتین، أما الموتة التي کتبت علیک فقد متها». پدرم فدای تو باد ای پیامبر خدا، خدا دو مرگ بر تو نوشته است. مرگی که بر تو نوشته شده بود، تحقق یافت. چنانچه رسول گرامی حیات برزخی نداشته و هیچگونه ارتباطی میان ما و او وجود ندارد، چگونه ابوبکر به او خطاب کرده و گفت: یا نبی الله... ۵. امیر مؤمنان علی علیه السلام آنگاه که پیامبر را غسل می‌داد به او چنین گفت: بأبی أنت و أمی یا رسول الله لقد إنقطع بموتک ما لم ینقطع بموت غیرک من النبوة و الأنباء و أخبار السماء... بأبی أنت و أمی اذ کرنا عند ربک و

اجعلنا من بالک» پدر و مادرم فدای تو باد ای رسول خدا، با مرگ تو چیزی منقطع گردید، که با مرگ دیگران منقطع نگردیده بود؛ با مرگ تو رشته نبوت و وحی گسسته شد... پدر و مادرم فدای تو باد، ما را نزد خدایت به یاد آور، ما را به خاطر داشته باش. در پایان یاد آور می‌شویم که توسل به انبیا و اولیا صورتهای مختلفی دارد که مشروح آن در کتب عقاید بیان شده است.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می‌کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می‌دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی

دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...
ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-(۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت: ۶۲۷۳-۶۲۳۱-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: -۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۹۰ IR
۵۳-۰۶۰۹ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید
ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام :- هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بپدان، نگاه می دارد و با حجت های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می سازد و او را می شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

